

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Tomášem Kocourkem, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **M. L.**, nar. X, bytem K. V. 89, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 7. 2014, čj. MPSV-UM/12676/14/4S-SČK, sp. zn. SZ/1348/2014/4S-SČK,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í : Vymezení věci

Žalobkyně napadla žalobou shora označené rozhodnutí žalovaného a domáhá se jeho zrušení. Žalovaný tímto rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 6. 5. 2014, čj. 22599/2014/MBO. Správní orgán I. stupně rozhodl o odnětí dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení s účinností od 1. 4. 2014.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyni byl vyplácen doplatek na bydlení na základě její žádosti ze dne 15. 5. 2013. Žalobkyně i se svojí rodinou (celkem 6 členů) bydlela v nájemním bytě. Dne 26. 3. 2014 sdělila žalobkyně správnímu orgánu I. stupně, že se chce přestěhovat do podnájmu. Celá rodina zde žije v jedné místnosti o rozloze 20 m² bez sociálního zařízení na základě podnájemní smlouvy, přičemž výše úplaty činí 12.000 Kč, což je zcela nepřiměřené. Podnájem nepředstavuje standardní formu bydlení, a proto bylo třeba posoudit ve smyslu § 33 odst. 4 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění zákona č. 303/2013 Sb. (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), zda jde

o případ hodný zvláštního zřetele, v němž lze určit, že za nájemce se považuje i osoba užívající bydlení jinou formou než nájmem. Žalovaný dospěl k závěru, že o takový případ nejde, neboť žalobkyně bez závažného důvodu opustila byt, v němž má trvalý pobyt a byla jí zde vyplácena dávka hmotné nouze, doplatek na bydlení i dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení. Skutečnost, že dům, v němž se byt nachází, je v exekuci, neznamená, že v bytě nelze nadále bydlet na základě uzavřené smlouvy. Ze strany vlastníka bytu nebylo předáno ukončení smlouvy ani požadavek k okamžitému vystěhování rodiny. Problémy s vodou byly vyřešeny v roce 2013 ve spolupráci se společností VAK a správním orgánem I. stupně.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného z toho důvodu, že žalovaný řádně neodůvodnil správní úvahu dle § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi, pouze lakonicky konstatoval, že žalobkyně opustila předchozí byt bez závažného důvodu. Rozhodnutí postrádá bližší konkretizaci dílčích úvah, ze kterých žalovaný vycházel při posuzování individuální situace žalobkyně, dále pak přiřazení stupně váhy jednotlivým úvahám a skutková zjištění, o něž se úvahy opírají. Žalobkyně z toho dovozuje, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné. Dále žalobkyně „*podrobuje soudnímu přezkumu i § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi*“, neboť ponechává příliš prostoru pro libovůli správních orgánů a v konečném důsledku vede k porušování principů dobré správy, zejména pak zásady legitimního očekávání. I s ohledem na nekonceptnost řešení tzv. sociálního bydlení zasáhlo napadené rozhodnutí do práva žalobkyně, jejího druh a 4 dětí na bydlení a do práva na rodinný život.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že žalobkyně se dne 2. 4. 2014 dostavila ke správnímu orgánu I. stupně s tím, že uzavřela podnájemní smlouvu a přestěhovala se s rodinou do Mladé Boleslavi do jedné místnosti bez vlastního sociálního zařízení o rozloze 20 m² a byt o velikosti 2 + 1 a rozloze 72 m² opustili. Žalobkyně nesdělila ani nedoložila žádné závažné důvody, které by ji k vystěhování nutily, např. výpověď ze strany vlastníka bytu. Správní orgán I. stupně proto s účinností od 1. 4. 2014 odňal žalobkyni doplatek na bydlení. Žalovaný považuje žalobu za nedůvodnou. Žalobkyně s její rodinou je dlouhodobě vyplácena dávkami pomoci v hmotné nouzi, ona ani její druh a dvě zletilé děti se nesnaží zvýšit svůj příjem, byť jen krátkodobým zaměstnáním, jsou evidováni na úřadu práce. Žalobkyně tvrdila, že byla vlastníkem bytu opakovaně fyzicky napadána, v odvolání však uvedla, že vlastníka sama nikdy neviděla, veškeré záležitosti vyřizovala s jeho zástupcem. Problémy s vodou byly vyřešeny v roce 2013, dodávka vody byla obnovena, další problémy v tomto směru nenastaly, žalobkyně se při návštěvách na úřadu práce o problémech nezmiňovala. Žalobkyně byla seznámena se všemi důsledky vyplývajících z nestandardní formy bydlení a byla upozorněna, že náklady na bydlení v podnájmu jsou neúměrně vysoké.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.

Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.

Soud rozhodl o žalobě bez jednání, neboť oba účastníci udělili s takovým postupem implicitní souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

Ze správního spisu soud zjistil, že dne 15. 5. 2013 podala žalobkyně žádost o přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení. Jde o bydlení na adrese K. V. 89. Smlouvou ze dne 13. 1. 2011 přenechal vlastník bytového domu č. p. X pan M. V. žalobkyni do užívání byt č. 3 o velikosti 2+1 o výměře 72 m². Byt se skládal z dvou pokojů, kuchyně, zádveří, skladu, chodby, koupelny a záchodu. Nájem byl sjednán na dobu od 13. 1. 2011 do 12. 1. 2012, přičemž výše nájemného byla dohodnuta v částce 5.000 Kč.

Podle úředního záznamu pracovnice správního orgánu I. stupně ze dne 26. 3. 2014 sdělila žalobkyně správnímu orgánu I. stupně, že se hodlá přestěhovat z místa trvalého bydliště do Mladé Boleslavi z důvodu příliš vysokých nákladů spojených s bydlením a neřešitelností situace. Žalobkyně byla upozorněna, že pokud se přestěhuje, bude se u doplatku na bydlení posuzovat zvláštní zřetel, neboť nové ubytování má formu podnájmu v ubytovně.

Dne 2. 4. 2014 oznámila žalobkyně správnímu orgánu I. stupně, že od 1. 4. 2014 bydlí na adrese P. 143, M. B. Jedná se o třílůžkový pokoj o velikosti 20 m². Za užívání pokoje hradí měsíčně 12.000 Kč. K oznámení přiložila podnájemní smlouvu uzavřenou dne 1. 4. 2014 se společností E. S. s. r. o. Tato společnost se smlouvou zavázala poskytnout kapacitu bytových prostor na adrese P. b. 143, a to samostatný třílůžkový pokoj č. 1A v přízemí o výměře 20 m. Pokoj mělo spolu s žalobkyní užívat dalších 5 členů její rodiny, přičemž v pokoji jsou 3 lůžka a 3 přistýlky. Smlouva byla uzavřena na dobu neurčitou. Cena podnájmu včetně služeb a DPH byla sjednána ve výši 12.000 Kč.

Dne 28. 4. 2014 bylo žalobkyni doručeno oznámení správního orgánu I. stupně ze dne 18. 4. 2014 o zahájení řízení z moci úřední o odejmutí doplatku na bydlení od 1. 4. 2014, a to z důvodu, že se žalobkyně dobrovolně přestěhovala z místa trvalého bydliště, kde užívala byt na základě nájemní smlouvy, do podnájmu. Nebylo shledáno, že by se jednalo o důvod hodný zvláštního zřetele. Rozhodnutím ze dne 6. 5. 2014, čj. 22599/2014/MBO, správní orgán I. stupně odňal žalobkyni od 1. 4. 2014 doplatek na bydlení. Shrnul, že doplatek na bydlení byl žalobkyni přiznán na základě žádosti ze dne 15. 5. 2013 na úhradu nákladů bydlení v bytě na adrese K. V. 89. Celkové náklady na byt se pohybovaly okolo 13.000 Kč měsíčně. Dne 2. 4. 2014 žalobkyně sdělila, že se přestěhovala do Mladé Boleslavi do pokoje o výměře 20 m². Jde o podnájem, náklady na něj dosahují částky 12.000 Kč. Tato skutečnost představuje změnu rozhodných skutečností, a proto v souladu s § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi byl nárok na doplatek na bydlení znovu posouzen k 1. 4. 2014. Novou formu bydlení

nevyhodnotil správní orgán jako případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně podala žalobkyně odvolání, v němž uvedla, že nemovitost, kde je hlášena k trvalému pobytu a kde bydlela, byla stížena exekucí vedenou proti jejímu vlastníkovu (prodej nemovitosti v dražbě). Vlastníkem bylo žalobkyni opakovaně sdělováno, že musí byt vyklidit, i když má platnou nájemní smlouvu. Žalobkyně neměla jinou možnost než se přestěhovat, protože nátlak předchozího pronajímatele na vyklizení nemovitosti byl již neúnosný (včetně odpojení vody) a řešení sporu soudní cestou by situaci ještě více vyhrotilo. Žalobkyně si je vědoma toho, že výše nákladů na nové ubytování je přemrštěná, jenže šestičlenné romské rodině nepronajme žádný pronajímatel byt bez složení kaucí ve výši alespoň trojnásobku měsíčních nákladů na bydlení. V případě nepřiznání doplatku na bydlení by se z rodiny stali fakticky bezdomovci. Spolu s odvoláním žalobkyně předložila dohodu uzavřenou dne 4. 4. 2014 s M. V., kterou byl ke dni 31. 3. 2014 ukončen nájem bytu č. 2 v budově č. p. 89 v K. V.

Žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím odvolání zamítl a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 6. 5. 2014.

Posouzení žalobních bodů

Podle § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snižených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu byl

a) jeho příjem (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24), nebo

b) příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 1) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob (§ 24).

Podle § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi v případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že za nájemce považuje pro účely doplatku na bydlení i osobu užívající jinou než nájemní formu bydlení. Za případ hodný zvláštního zřetele se považuje též ubytování osob v domovech pro seniory, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech se zvláštním režimem a v chráněném bydlení podle zákona o sociálních službách. Ustanovení odstavce 2 věty první a odstavce 7 v těchto případech neplatí.

Podle § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo na její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo její výplata zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.

V posuzované věci není sporné, že po přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi – doplatku na bydlení došlo ke změně podmínek, která spočívá v tom, že žalobkyně přestala

bydlet v bytě na adrese K. V. 89 a od 1. 4. 2014 se přestěhovala i s rodinou do jednoho třílůžkového pokoje bez vlastního sociálního zařízení a kuchyně v ubytovně na adrese P. b. 143, M. B. Právním titulem pro užívání pokoje v ubytovně je smlouva o podnájmu. Je tedy zřejmé, že žalobkyně bez dalšího nesplňuje podmínky § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť není ani vlastníkem bytu, ani nájemcem bytu, jelikož její právní vztah umožňující užívání pokoje v ubytovně (nikoliv bytu) odpovídá podnájmu.

Ustanovení § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi dává správním orgánům široký prostor pro zvážení, zda v případě hodném zvláštního zřetele nelze pro účely doplatku na bydlení považovat za nájemce i osobu, která užívá jinou než nájemní formu bydlení. Toto ustanovení v sobě kombinuje jednak neurčitý právní pojem „*případ hodný zvláštního zřetele*“, jednak správní uvážení. Pro účely správné aplikace takové právní normy v konkrétním případě je určující, aby se správní orgán nejprve zabýval výkladem neurčitého právního pojmu obsaženého v hypotéze právní normy a zhodnotil, zda zjištěný skutkový stav lze podřadit pod tento pojem. Interpretace neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav podléhá soudnímu přezkumu v plném rozsahu (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 4. 2014, čj. 8 As 37/2011 – 154, bod 24, rozsudek NSS ze dne 28. 1. 2015, čj. 1 Azs 200/2014 – 27, bod 30). Dospěje-li správní orgán k závěru, že zjištěný skutkový stav lze podřadit pod neurčitý právní pojem, pak se otevírá prostor pro využití správního uvážení, tedy pro provedení volby následků. Nelze-li zjištěný skutkový stav subsumovat pod neurčitý právní pojem, pak není naplněna hypotéza právní normy a správní orgán již nepřistupuje ke správnímu uvážení, které je součástí dispozice právní normy. Pokud není možné na daný případ aplikovat právní normu zmocňující ke správnímu uvážení pro nenaplnění její hypotézy, nemá žádného smyslu zabývat se podmínkami pro vykonání správního uvážení.

Z ustálené judikatury vyplývá, že při aplikaci neurčitého právního pojmu je správní orgán povinen alespoň obecně vymezit obsah a význam tohoto pojmu a posléze ho konfrontovat se skutkovými okolnostmi dané věci, jinak je správní rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2015, čj. 9 As 12/2014 – 86, bod 43 a násl.). Výjimkou jsou případy, kdy obsah neurčitého právního pojmu je srozumitelný, jeho výklad nepůsobí významnější potíže (rozsudek NSS ze dne 14. 2. 2008, č. j. 7 As 13/2007 – 56). Výše uvedený požadavek judikatury kladený na odůvodnění správního rozhodnutí ohledně obecného výkladu obsahu a významu neurčitého právního pojmu není samoúčelný, neboť jde o záruku proti porušování principu rovnosti a zákazu libovůle. Prostřednictvím obecného vymezení obsahu neurčitého právního pojmu se totiž etabluje správní praxe, a lze tak poměřit, zda individuální rozhodnutí není svévolným odklonem od správní praxe, tedy porušením zásady rovnosti [§ 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)].

V nyní posuzovaném případě je neurčitým právním pojmem spojení „*případ hodný zvláštního zřetele*“. Nejde o pojem, který by měl svůj specifický obsah, nýbrž o obecné vyjádření mimořádnosti případu, jeho výjimečnosti. Jeho účelem je vyloučit nepřiměřenou tvrdost zákona, jeho nespravedlnost. Ve větě druhé § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi je uveden demonstrativní výčet případů, v nichž lze jinou než nájemní formu bydlení považovat za případ hodný zvláštního zřetele. Tím se výrazným způsobem obsah pojmu

zpřesňuje a pojem se stává srozumitelnějším. Měly-li by správní orgány přesto v rozhodnutích obecně definovat obsah a význam použitého neurčitého právního pojmu, v kontextu § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi by to znamenalo, že by měly vymezit typické znaky, které z „běžného případu“ činí „případ hodný zvláštního zřetele“. Není přitom vyloučeno, aby se jednalo o kombinaci pozitivních znaků s absencí znaků jiných (negativní znak). Správní orgány v posuzované věci nepřistoupily k pozitivnímu vymezení tohoto pojmu, z napadeného rozhodnutí ani rozhodnutí správního orgánu I. stupně nelze seznat, jaké případy lze obecně (typově) považovat za případy hodné zvláštního zřetele. Žalovaný pouze negativně individuálně uvedl, proč případ žalobkyně není hodný zvláštního zřetele.

Žalovaný tedy v napadeném rozhodnutí obecně nevymezil obsah a význam neurčitého právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“, na druhou stranu jednoznačně odůvodnil, proč daný případ není hoden zvláštního zřetele. Uvedl, že se žalobkyně odstěhovala z bytu, který měla v nájmu, aniž k tomu byla povinna, a nastěhovala se do mnohem menšího pokoje v ubytovně s nepřiměřenou úplatou za jeho užívání. *A contrario* tedy lze dovodit, že důvodem hodným zvláštního zřetele by bylo, pokud by se žalobkyně i s rodinou odstěhovala do pokoje v ubytovně užívaného na základě podnájmu v situaci, kdy by nadále nemohla z titulu nájmu užívat dosavadní byt. Žalovaný zaměřil odůvodnění svého rozhodnutí na to, že skutečnosti, které žalobkyně udala jako důvod pro přestěhování z bytu do ubytovny, neexistují, resp. nebrání dosavadnímu užívání bytu ze strany žalobkyně. Za této situace lze považovat rozhodnutí žalovaného za přezkoumatelné, resp. nedostatky jeho odůvodnění nejsou takové, aby bránily věcnému přezkumu rozhodnutí. Z rozhodnutí žalovaného lze bez jakýchkoliv obtíží seznat, že žalovaný nepovažuje za případ hodný zvláštního zřetele situaci, kdy se žalobkyně odstěhovala z bytu, který užívala z titulu nájmu (byly splněny podmínky vzniku nároku na doplatek na bydlení dle § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi), bez vážného důvodu do jednoho pokoje na ubytovně bez vlastního sociálního zařízení a kuchyně užívaného z titulu podnájmu, který nesplňuje podmínky. Jinými slovy řečeno, žalovaný vytýká žalobkyni, že se dobrovolně vzdala bydlení, které splňovalo podmínky vzniku nároku na doplatek na bydlení, a bez vážného důvodu se přestěhovala do pokoje na ubytovně užívaného za podmínek, které vylučují vznik nároku na doplatek na bydlení. Tato skutečnost vylučuje, aby bylo konstatováno, že jde o případ hodný zvláštního zřetele, neboť žalobkyně záměrně (i po upozornění ze strany pracovnice správního orgánu I. stupně) způsobila bez ospravedlnitelného důvodu změnu podmínek, jejímž důsledkem je, že přestala splňovat kritéria pro přiznání nároku na doplatek na bydlení podle § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. V situaci, kdy žalovaný shledal překážku, pro niž není možné vyhodnotit případ žalobkyně jako hodný zvláštního zřetele, bylo by nadbytečné a neúčelné trvat na tom, že správní orgány měly obecně vyložit obsah a význam neurčitého právního pojmu, tj. vyjmenovat jednotlivá relevantní hlediska. Za daných okolností by byl takový požadavek výrazem přepjatého formalismu, který by nic nezměnil na právním postavení žalobkyně a nepřispěl k ochraně jejích práv. Z rozhodnutí přitom vyplývá, z jakého skutkového zjištění žalovaný dovodil, že případ žalobkyně nelze podřadit pod § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Rozhodnutí žalovaného tedy není nepřezkoumatelné, žalobní bod je nedůvodný.

Žalobkyně nezpochybnila správnost skutkových zjištění žalovaného, soud se proto nemohl (bez žalobního bodu) zabývat tím, zda mají oporu ve spisu a zda byly shromážděny

dostatečné podklady vylučující rozumné pochybnosti o správnosti zjištěného skutkového stavu (§ 3 správního řádu). Soudu tedy nepříslušelo hodnotit, zda skutečnosti, na nichž žalovaný založil svoji úvahu o tom, že se nejedná o případ hodný zvláštního zřetele, byly v řízení řádně prokázány. Jinak by totiž vybočil z mezí soudního přezkumu dle § 75 odst. 2 s. ř. s. Ze stejného důvodu se soud nemohl zabývat ani správností závěru žalovaného, že skutečnost, že žalobkyně s rodinou dobrovolně bez závažných důvodů opustila byt, kde bydleli za podmínek dle § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, a přestěhovali se do ubytování, které těmto podmínkám nevyhovuje, má za následek, že se nejedná o případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Žalobkyně totiž nenapadla právní posouzení věci spočívající ve výkladu právě uvedeného ustanovení, resp. interpretaci neurčitěho právního pojmu.

Žalobkyně dále uvedla, že „*podrobuje soudnímu přezkumu § 33 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi*“. Předmětem soudního přezkumu ze strany správních soudů v režimu soudního řádu správního nemůže být zákon ani jeho část. Z kontextu žaloby a celé věci lze nicméně dovodit, že žalobkyně pouze namítá neústavnost uvedeného ustanovení z důvodu, že zakládá přílišný prostor pro libovůli a porušení zásady legitimního očekávání. Pokud by soud dospěl k závěru, že část zákona, kterou by měl v projednávané věci aplikovat, je v rozporu s ústavním pořádkem, pak by podal Ústavnímu soudu návrh na zrušení příslušné části zákona (čl. 95 odst. 2 Ústavy). Soud nicméně neshledal, že by aplikovaná právní norma byla protiústavní. Je sice pravdou, že vzhledem ke kombinaci neurčitěho právního pojmu a správního uvážení dává široký prostor správním orgánům, z toho však *a priori* nelze dovozovat její neústavnost. Ve své podstatě jde o normu, která umožňuje odstranit tvrdost zákona, přičemž pro takové právní normy je typické, že dávají správním orgánům značný prostor pro volné uvážení. Požadavek na řádné odůvodnění správních rozhodnutí a přípustnost žaloby ke správnímu soudu jsou významnými zárukami zákonnosti rozhodování ve veřejné správě. Pakliže by byla uvedená právní norma aplikována v konkrétním případě svévolně nebo v rozporu se zásadou legitimního očekávání (spíše však v rozporu se zásadou rovnosti), pak by se dotčený jednotlivec mohl domáhat soudní ochrany proti rozhodnutí veřejné správy a správní soud by takové rozhodnutí zrušil.

Soud neshledal, že by napadeným rozhodnutím bylo porušeno právo na bydlení a neoprávněně zasaženo do práva na rodinný život. Z ústavního pořádku ani mezinárodních závazků České republiky neplyne, že by povinností státu bylo poskytnout všem jedincům, bez ohledu na to, zda splňují zákonem stanovená kritéria, peněžní výpomoc sociálního charakteru, která plně pokryje náklady na bydlení, které si jedinec zajistil. Naopak, z čl. 26 odst. 3, čl. 30 odst. 1 až 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) vyplývá, že podmínky, za nichž mají jednotlivci nárok na hmotné zabezpečení ze strany státu, upravuje zákon. Těchto práv se lze domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí (čl. 41 odst. 1 Listiny). Nárok na doplatek na bydlení vzniká pouze za podmínek upravených v § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, přičemž odst. 4 citovaného ustanovení umožňuje, aby nárok na tuto dávku byl přiznán i osobě, která uvedené podmínky nesplňuje. Žalobkyně nesplnila podmínky vzniku nároku na doplatek na bydlení upravené v § 33 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi, přičemž žalovaný neshledal, že by v případě žalobkyně byl dán důvod hodný zvláštního zřetele, pro který by bylo možné přiznat nárok na dávku, ačkoliv nejsou zcela splněny stanovené podmínky.

Byť z čl. 41 odst. 1 Listiny plyne, že konkrétní obsah a způsob realizace práva na sociální zabezpečení jednotlivce je svěřen do relativně volné dispozice zákonodárce, nelze připustit, aby formou zákona byla porušena jeho podstata a smysl (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 7. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 11/2000, nálezy ze dne 20. 6. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 38/04, nebo nálezy ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08). Základní limit je vyjádřen v čl. 30 odst. 2 Listiny, podle něhož má každý jedinec v hmotné nouzi právo na pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Přezkoumávané rozhodnutí se týká pouze jedné z dávek ze systému sociálního zabezpečení, a to dávky pomoci v hmotné nouzi, přičemž žalobkyni a příslušníkům její rodiny jsou vypláceny z tohoto systému i jiné dávky, které jsou jednak určeny na úhradu nákladů na bydlení (příspěvek na bydlení jakožto dávka státní sociální podpory), jednak jim nahrazují příjem z ekonomicky aktivní činnosti. Porušení sociálních práv žalobkyně garantovaných Listinou by bylo možné zhodnotit pouze při znalosti rozsahu plnění poskytovaných žalobkyni a příslušníkům její rodiny z veřejných rozpočtů (zejména ze systému sociálního zabezpečení), výše nákladů na odůvodněné základní potřeby a možností žalobkyně a členů její rodiny opatřit si zdroje k uspokojení jejich základních potřeb vlastní prací či podnikatelskou činností. Žalobkyně v žalobě nevykládala své rodinné, ekonomické a sociální poměry natolik konkrétně, aby soud mohl uvážit, zda hmotné zabezpečení poskytované žalobkyni a členům její rodiny ze strany státu jim neumožňuje pokrýt ani základní potřeby, mezi něž patří i potřeba bydlení, a zda nelze po žalobkyni a členech její rodiny spravedlivě požadovat, aby náklady na zajištění základních potřeb (včetně nákladů na bydlení) alespoň částečně kryli z příjmů z výdělečné činnosti. Diskriminace (tj. nerovné zacházení) v přístupu k bydlení i k zaměstnání je zákonem zakázána (§ 1 písm. a) a j) zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)] a v případě porušení tohoto zákazu se lze domáhat ochrany postupem předvídaným tímto zákonem, event. zvláštními zákony.

Vzhledem k obecnosti žalobního bodu tedy soud neshledal, že odebráním doplatku na bydlení bylo zasaženo do ústavně zaručených sociálních práv žalobkyně. Zásah do práva na rodinný život je pojmově vyloučen, neboť rozhodnutí žalovaného nikterak neingeruje do vztahů mezi členy rodiny žalobkyně. Mohlo by se tak eventuálně stát pouze nepřímo, pakliže by se jednalo o nutný, nevyhnutelný důsledek zásahu do sociálních práv, který však soud neshledal. Žalobní bod je nedůvodný.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

Vzhledem k tomu, že všechny uplatněné žalobní body jsou nedůvodné, a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 7. června 2016

Mgr. Tomáš Kocourek, Ph.D., v. r.
soudce

Za správnost vyhotovení:
Bc. Pavlína Švejdvá